

V.KĀRKLIŅA ROMĀNA „DIEVA ZEME” KONCEPTOSFĒRA

Abstract

Concepts in V. Kārklīņa novel „Dieva zeme”

The aim of this article is to determine the most current concepts in V. Kārklīņa novel “Dieva zeme”, analyzing each concept from different perspectives, and explore the border of those concepts in this literary. The most vivid novel concepts are a “house (farm)” and “horses”. “Dieva zemes” message is sorted by the contrast principle: plot tension is maintained by the two brothers who have different views of life and diverse life style depiction. Farmers sons Jēkabs and Mārtiņš Miedegas each go their own way: Jēkabs: continue the family tradition. He is caring for the land, grove horses, while Mārtiņš is educated in the city, he spends father's money forging plans for world revolution and doing the killer work.

Atslēgas vārdi: Trimdas literatūra, V. Kārklīņš, konceptosfēra.

Valdemārs Kārklīņš (1906-1964) ir viens no vecākās paaudzes trimdas rakstniekiem. Savu radošo darbību sācis jau 20. gs. 30. gados, bet ražīgākais daiļrades posms saistāms ar 50. – 60. gadiem, kas pavadīti Amerikā, kur top pāri par desmit romāniem. Rakstniekam ir iecere uzrakstīt divpadsmit romānu ciklu „Dieva zeme”, no kuriem paspēj iznākt tikai četri: „Dieva zeme” (1953), „Teika par septiņiem kuģiem” (1955), „Zelta zvans” (1960) un „Romantiski iemesli” (1961-1962).

„Dieva zemes” cikla centrā ir Zemgales bagāto zemnieku Midegu un Vidzemes jūras braucēju Taunu un Jonāsu dzimtas atsevišķu pārstāvju likteņi, sākot no 19.gs. otrās puses līdz 20.gs. pirmajai trešdaļai. Daudzpusīgi veidoti ir Jēkaba un Mārtiņa Midegu, kā arī Billes un Dāvja Taunu tēli, kuros gan slēpjas pirmatnīgs spēks un liela kaisle, gan arī tie ir pakļauti tumšam noslēpumam un negaidītiem likteņa pavērsieniem. Šie cilvēki apveltīti ar skarbiem, atturīgiem, pašlepnēm raksturiem. Viņi pieķeras zemei, jūrai, idejai, naudai, un šī pieķeršanās kļūst liktenīga.

V.Kārklīņa daiļrades būtiska iezīme ir iedziļināšanās vielā. Rakstniekam svarīgi zināt visu, pat detaļās, par to, ko viņš tēlo. Tāpēc var apbrīnot viņa spēju iejusties zirgkopja pienākumos („Dieva zeme”), zināšanas par burinieku būves niansēm 19.gs. otrajā pusē Vidzemē, („Teika par septiņiem kuģiem”), kā arī informētību par norisēm dažādās frontēs Krievijas teritorijā Pirmā pasaules kara laikā (arī par latviešu strēlnieku cīņām Nāves salā) („Zelta zvans”). Kā norāda D.Lūse, vides detalizācija atklāta Kārklīņam vien raksturīgā sulīgā poētiskumā.¹

¹ Lūse D. Latviešu trimdas proza. - Rīga: apgāds „Jumava”, 2000, 31.lpp.

Romāns „Dieva zeme” tapis un izdots 1953. gadā Sēlemā. Sākumā autors bija iecerējis darbam dot nosaukumu „Midegu sievas un zirgi”, to uzrakstot divos gados, bet materiāla sakrājijs ļoti daudz (iespējams, ka ne vienam romānam vien), un V.Kārklīšs mainīja gan nosaukumu, jo „grāmatā nebija vairs runa tikai par sievietēm un zirgiem vien, bet arī par šo to citu”², gan savulaik nebija izdevēja, kas publicētu tik apjomīgu grāmatu.

Romāns „Dieva zeme” vērtējams kā pozitīvisma tradīciju turpinājums trimdas literatūras posmā. Šai prozas tekstā saskatāmi pozitīvismam raksturīgie interešu loki:

- lauku sēta kā pamatdarbības un sižetisko notikumu izvērsuma telpa;

Romāna darbība lielākoties notiek vienas mājas ietvaros, parādīts latviešu zemnieku tradicionālais dzīvesveids, pietiekami noslēgta pasaule, kur darbi pakļaujas dabas cikliem. Tā ir pasaule, kur pastāv kārtība un pienākums.

- pagātne.

Gan katra cilvēka, gan visas mājas dzīvi kopumā ik uz soļa pavada spēks, kam ir cieša saikne ar pagātni. Atgriešanās pagātnē ir saistīta ar harmoniju kā „nākotnes ideālu, kuru nevar atrast nekur citur kā pagātnē”.³

Ar pozitīvisma kontekstu V. Kārklīņa darbus saista arī to nosaukumi, kuros uzsvērta orientācija uz „mūžīgumu” un teiksmainība. Tāpat kā vienam no spilgtākajiem pozitīvisma piemēriem latviešu literatūrā - Edvarta Virzas „Straumēniem”, nosaukumā ir vietvārds, kam sakars ar ūdeņiem, kas metaforiskā nozīmē savieno pagātni ar tagadni un nākotni, arī V.Kārklīšs, rakstot par Zemgali, to ir nosaucis par „Dieva zemi”. Gan E.Virza, gan V.Kārklīšs caur atsevišķo modelē makropasauli (Latviju kopumā) (tālākie cikla romāni to apliecina: „Teika par septiņiem kuģiem” ir par Vidzemes jūrmalu, „Romantiskie iemesli” - par Rīgu).

Ja ievērojam, ka „Dieva zemē” tēlota 19.gs otrās puses un 20.gs. sākuma dzīve Zemgalē, kad Latvijas telpā aktualizējas pretrunīgi procesi (urbanizācija, industrializācija, dzīves formu modernizācija, no vienas puses, un valdošās varas piekoptā rusifikācijas politika, no otras puses), tad jāatzīst, ka Midegu mājas Saulgožu pagastā un plašā apkārtnē atrodas it kā ārpus reālā vēsturiskā laika iespaids, te dzīvas un stipras latviskās tradīcijas un īpatnējā, senatnīgā ļaužu sadzīve.

Koncepts „zirgs” ir vērtējams kā „Dieva zemes” konceptosfēras dominante, ko apliecina tā aktualizējums dažādos vēstījuma līmeņos, piemēram, romāna pirmās nodaļas nosaukums ir „Midegu zirgi”. Pirmajā nodaļā klātesošs šī koncepta pieteikums, vēstījuma

² Ušča A. Izcils tulkotājs un pazīstams rakstnieks. // „Bauskas Dzīve”, 1994.gada 17.novembris, 2.lpp.

³ Žīgure A. „Straumēni” gaismā. // Virza E. *Straumēni*. – Rīga: apgāds „Jumava”, 2002, 289.lpp.

izvērsumā ieskicējot arvien jaunus koncepta aspektus. Referāta laiks ir ierobežots, tāpēc tālākā izklāstā tiks runāts tikai par konceptu „zirgs”.

Zemnieka dzīve nav iedomājama bez zirga. V. Kārkliņa romānā „Dieva zeme” Midegu saimniekiem zirgi ir svarīgāki par visu. Kā jau tika minēts, V. Kārkliņš savam romānam sākumā ir gribējis likt nosaukumu „Midegu sievas un zirgi”, piebilstot, ka Midega varētu apvainoties par to, ka sievas un zirgi ir par tuvu kopā.

Romānā „Dieva zeme” konceptam „zirgs” ir atrodami šādi antonīmi:

1. govns – „Senāk govns turēja tikai pašu iztikai, tur daudz nevajadzēja; tagad govju ganāmpulki bija pieauguši līdz divdesmit, trīsdesmit galvām, un gausās, tūlīgās, tesmeņotās raģes un doles padzina no aplokiem to senākos valdniekus. Trulā, neglītā, pienīgā, ienesīgā govns uzvarēja ātro, skaisto, dārgo zirgu.”⁴ Ar šos pretstatījumu tiek iezīmēta tagadnes dimensija kā uz degradāciju virzīts laiks. Govns romānā ir atdotas pilnīgā sieviešu pārziņā. Sievietes tiek pārbaudītas ar govju palīdzību: cik labi un ātri prot slaukt govus Krista Tauna, kad ierodas Midegās. Govns līdz ar to reprezentē sievišķo sākotni, zirgs – vīrišķo. Tādējādi tiek atklāts patriarhālai sabiedrībai raksturīgais lomu un statusa nošķirums pēc dzimuma.
2. lauksaimniecības mašīnas – „... Un tad vēl sāka dūkt un tarkšķēt lauksaimniecības mašīnas! Tās atkal samazināja zirgu skaitu: nu tikai retās mājās bija vairāk par četriem zirgiem. Zirgu vienkārši vairs nevajadzēja.”⁵ To nevar pilnībā attiecināt uz Midegu saimniecību. Zirgu Midegās bija pietiekami daudz, lai apstrādātu zemi un nenodzītu tos darbos. Darba zirgi divas dienas pēc kārtas nestrādāja. Arī šai gadījumā tiek konfrontēts tagadnes un pagātnes laiks, kā pamatvērtību uzsverot pagātni, ko iemieso zirgs.
3. velosipēds (kā transporta līdzeklis, kā pārvietošanās veids) – „... pat puiši, kas senāk bija jājuši meitās strauja kumeļa mugurā, nu ar velosipēdu skrēja uz ballēm.”⁶ Midegās bija speciāli izbraucamie zirgi, kurus nelika pie smagā darba. Attieksme pret tiem arī bija cita. Tie bija skaistākie, gudrākie un apķērīgākie zirgi, jo gadījās, ka no viņu prasmes pareizi rīkoties kādā situācijā bija atkarīga saimnieka dzīvība. Vecais tiek marķēts kā absolūta vērtība iepretī jaunajam.
4. sieviete (sievā) – „... jo neviena būte, neviena lieta, lai cik daiļa būdama, <...> pat ne sievu mīlīgais jaukums Midegu vīru sirdis tā neiepriecināja, kā staltu zirgu skaistums”⁷. Par antonīmiem varētu uzskatīt arī tādas jēdzienus kā „zirgkopība” un „precības”, jo

⁴ Kārkliņš V. Dieva zeme. - Ņujorka: „Grāmatu Draugs”, 1953, 26.lpp.

⁵ Kārkliņš V. Dieva zeme. - Ņujorka: „Grāmatu Draugs”, 1953, 26.lpp.

⁶ Turpat, 26.lpp.

⁷ Turpat, 200.lpp.

Pētera Midegas lielā zirgu saimnieka slava bija tikpat plaši izplatījusies kā Jēkaba Midegas jocīgās neveiksmes ar precībām pie pagasta turīgāko saimnieku meitām.

Zirgs romānā funkcionē kā zemnieka pasaules centrs un šīs pasaules pamats. Latviešu folklorā latvietim zirgs bija ne tikai uzticams draugs. Zirgs bija zemnieka gods un lepnums. Cilvēka personību vērtēja pēc viņa mākas apieties ar zirgu. Senči kūmos ņēma to, „kam šķiras, kam vedas, kam neklupa kumeliņš”, jo tādām „pats Dieviņš stāv klāt”.⁸ Arī V. Kārkliņa romānā „Dieva zeme” ieskanas folkloriskajā pasaules ainā sakņoti motīvi, piemēram, teikts, ka agrāk puisis, kas sita zirgus, nebūtu dabūjis sievu u.tml.

Midegās zirgi ir ne tikai svarīgākie dzīvnieki, pret kuriem izturas pat labāk nekā dažreiz pret cilvēkiem, bet arī apkārtējā pasaule tiek salīdzināta ar zirgu: ielūkusi jumta kore kā zirga mugura; Jēkabs ir zirgu draugs un pats kā zirgs; Krista apsūdz Jēkabu, ka tas krācot kā zirgs, lai gan Jēkabs apgalvo, ka zirgi nekrāc; pirms nāves vecais Midega sēdēja augstu gultā kā uz vezuma, jo tā bija ērtāk, tāpēc ka sāpēja kāja.

Senās hronikas vēsta, ka baltsirmie zirgi ir Dieva izredzēti vēstneši. Senajiem latviešiem ļoti nozīmīga ir baltās krāsas loma saistībā ar nomiršanu, veļiem, viņpasaules dievībām un gariem. Vecais Midega atceras savu tēvu, kurš nosapņojis savu nāves stundu - tā bija parādījusies sapnī balta zirga veidā. Drīz pēc tam tēvs esot nomiris. Vecais Midega domā, ka tā būtu liela laime, ja arī viņam nāve parādītos zirga izskatā, jo viņš visu mūžu bija zirgus mīlējis un saradis ar tiem visās gaitās. Kādu dienu vecais Midega „pats nezināja, vai bija brīdi iesnaudies, vai tāpat domādams aizvēris plakstus, kad viņu pēkšņi iztraucēja silta elpa sejā un samtains pieskāriens pierai, un, acis atvēris, viņš redzēja, ka balta ķēve bija pienākusi klāt un laipnām acīm skatījās viņā, zemu pieliekusi galvu.”⁹ Vecais Midega bija izbrīnīts, jo neatcerējās tādu ķēvi redzējis Midegu ganāmpulkā, tad „viņš paskatījās ķēvei acīs un redzēja, ka tā viņu pazina un bija pie tā nākusi kā pie veca drauga”¹⁰. Kaut kas ķēvi izbiedēja, un tā satrūkās, izbīlī sāpīgi uzmīdama ar nagu vecajam Midegam uz kājas. Ķēve ātri nozuda, bet kāja vecajam Midegam tomēr sūrstēja, jo citādi būtu licies, ka viņš to visu redzējis sapnī. Mistiskā veidā savijas realitāte un sapnis, jo zirgs pazūd, bet uz kājas redzams naga nospiedums. Tādējādi zirgs tiek pozicionēts kā nāves vēstnesis, kā starpnieks starp dzīvo un mirušo pasauli.

Nozīmīga vieta romāna izskaņā atvēlēta vecā Midegas bērnu aprakstam. Jēkaba un Mārtiņa vectēvs visa romāna „Dievu zeme” garumā ir kā mājas gariņš, kas neiejaucas citu cilvēku dzīves ritmā, bet vēro visu no malas. Vecajam Midegam romānā nav atvēlēta centrālā vieta, bet uz viņa bērēm sabrauca visi radi un kaimiņi, neskatoties uz to, kādas nu kuram bija

⁸ www.vilki.lv/

⁹ Kārkliņš V. Dieva zeme. - Ņujorka: „Grāmatu Draugs”, 1953, 200.lpp.

¹⁰ Turpat, 200.lpp.

attiecības ar Jēkabu Midegu. „Zirgiem bija nosukāta spalva, tā ka sāni un gurni spīdēja saulē, iemauktu, sedulku un sleju apkalumi un misiņa pogas nospodrinātas, jo ikviens vēl atcerējās, ka uz Midegām braucot, lai kam, bet zirgiem jābūt tīriem un aizjūgam kārtībā, riteņi bija ieeļļoti, lai nečīkst, tas viss bija padarīts jau vakar vakarā vai agri no rīta, un bērinieki paši sēdēja dzelzasu goda ratos, kam bija, bet citi nomazgātos un ar tīru segu apklātos darba ratos.”¹¹ Kad pavadītāji izbrauca no pagalma, tad uz ceļa šķīta, ka pajūgu virknei nebūs ne gala, ne malas – daži, kas stāvēja ceļa malā saskaitīja simts četrdesmit zirgu, bet lielākai tiesai skaits sajuka. Tik lielas bēres Saulgozī sen nebija redzētas.

Kā opozīcija cilvēku tikumisko un garīgo līdzsvaru ārdošajiem spēkiem, romānā ir meklēta piesaiste mūžīgajām, vispārcilvēciskajām vērtībām, kurām pakļaujoties un kurās iesaistoties, cilvēks varētu justies viengabalains, garīgi un tikumiski stabils. Šī spēka avots ir zeme, dabas riti. Zirgs reprezentē dabas pasauli – Midegu piesaiste zirgiem signalizē par viņu ciešo saikni ar dabu, kas ir dzīvības spēku radoša un uzturoša. Zirgs kā dabas daļa cilvēkam palīdz rast kompromisus, atjaunot saskaņu, harmoniju viņā pašā un attiecībās ar apkārtējo pasauli: „Jēkabs atsēja grožus, nomauca paugas zirgiem pār galvu, izgriezta no aizjūga, tad viņš uzlēca Zīlei mugurā, paņēma otru ķēvi pie rokas un ļāva abām lēni iet mājās. Starp gurniem viņš juta Zīles muguras mitro karstumu, saoda silto, tīro sviedru smaržu, ļāvās zirgu soļu vienādajam, drošajam ritmam un pamazām, pamazām atguva mieru domām, un, kā arvien zirga mugurā sēdot, viņu ielīksmināja plašā izredze uz laukiem, uz maigi zaļajām vasarāja villainēm un rudzu un ziemas kviešu lauku bālgano rakstu: tur pletās Midegu druvas ziedoņa rotā.”¹²

Romānā zirgs ir arī zemnieka materiālās labklājības reprezentants. Katram kārtīgam saimniekam vajadzīgi vairāki zirgi, Midegām bija divpadsmit zirgu: divi izbraucamie, divi jaunzirgi un astoņi darba zirgi. Visi apkārtējie zināja, ka „Midegas savus zirgus audzināja un turēja kā bērnus, pat labāk un gādīgāk nekā dažs tēvs savus bērnus”¹³.

Abi izbraucamie zirgi – Bērtulis un Jurka – pavada saimnieku visos viņa braucienos. Bērtulis– straujāks par Jurku, tiešas dabas, jauns, lepns, skrien „augstu paceltu galvu, padejodams, tik viegli, kā kad aiz muguras nebūtu jūga, tikai viņa paša ēna”¹⁴. Jurka – melns, dīkā spēkā piebriedušiem platiem gurniem, viltīgāks.

Midegu zirgi atšķīrās ar savu īpatnējo krāsu, arī kaimiņiem gadījās kādas īpašas krāsas zirgs: dārks vai lūsains, bet galvenais, ar ko īpaši Midegu zirgi, tomēr bija to daba un audzināšana.

¹¹ Turpat, 424.lpp.

¹² Kārklīņš V. Dieva zeme. - Ņujorka: „Grāmatu Draugs”, 1953, 134.lpp.

¹³ Turpat, 27.lpp

¹⁴ Turpat, 12.lpp

V. Kārklīņa romānā „Dieva zeme” zirgs traktēts kā savveida kategoriskais imperatīvs – indikators, kas atklāj cilvēku raksturu, morālās īpašības. Visa Midegu un apkārtējo māju iemītnieku dzīve tiek vērtēta, salīdzināta un balstīta uz attieksmi pret zirgiem, tā ir kā lakmusa papīrs, kas uzrāda cilvēka īsto dabu, viņa „patieso seju”.

Midegu saimniekiem nav bijušas draudzīgas attiecības ar radiem un kaimiņiem, tikai nosacīti mierīga līdzāspastāvēšana. Viss sirds siltums, maigums un uzmanība tika veltīta zirgiem. Zirgiem tika dota brīvība, tāpēc zirgi bija modri un vienmēr uzlēca kājās, ja dzirdēja kādus soļus tuvojamies. Tos neviens nebija redzējis guļam. Midegu zirgi tika īpaši baroti un kopti darba laikā, lai tie nesvīstu un neslimotu. Kaimiņi runāja, ka Midegām esot zirgu laime, par ko „mēdza teikt vecais Midega: „Kā zirgus tur, tāda zirgu laime””¹⁵.

Midegu saimnieku kā zirgkopi cienīja pagastā, no viņa pat baidījās, jo Pēteris Midega nekad nepabrauca garām zirgam, ja redzēja, ka tam tiek darīts pāri. Pagasta saimnieki, izbraucot no mājām, vienmēr „pārbaudīja aizjūgu un aptīrīja zirgus, jo viegli varēja gadīties, ka ceļā vai miestā satika Midegu”.¹⁶ Pēteri Midegu arī citi saimnieki aicināja pie slimiem zirgiem, jo viņš varēja dot padomu visās zirgu likstās, bet Midegu saimnieks cilvēkus „bez žēlastības vērtēja pēc tā, kā viņi izturējās pret saviem zirgiem”¹⁷. Ja kādās mājās viņš redzēja, ka zirgi mitinās kūtī sliktos apstākļos kopā ar cūkām un citiem mājlopiem, tad nekādu palīdzību no Pētera Midegas nevarēja gaidīt.

Saistībā ar zirgiem romānā aktualizēts upura motīvs. „Dieva zemē” Jēkabs pārdod zirgus cerībā, ka Krista to spēš novērtēt un ģimenē valdīs miers un saskaņa. Zirgu pārdošana Jēkabam ir ļoti smags pārdzīvojums. Viņš iegūst plānoto naudas summu, lai gan, ja nebūtu tik ļoti uztraucies, varētu iegūt daudz lielāku. Pirms aizbraukšanas Jēkabs ieiet stallī, lai nomierinātu zirgus, un „ilgas minūtes pagāja, un jaunais Midega arvien vēl nekustējās. Tad viņš pagriezās, pārlaida roku pār pieri un lēnām gāja ārā; Kapeika viņam sekoja, bet tikai pie pašām durvīm, gaismā iznākot, vecais kalps ieraudzīja saimnieka seju, un tā bija tāda, kādu viņš to nekad nebija redzējis, satumsusi, asinīm pierietējušām acīm, itin kā desmit gadus vecāka”¹⁸. Tālākie romāna notikumi rāda, ka upuris materiālajā ziņā nav nesis augļus – naudu savāc kazaki, bet Mārtiņu nogalina, arī attiecības ar Kristu sakārtojas pēc vecā Midegas bērēm, kad ierodas Midegu ciltsmāte.

Koncepts „zirgs” romānā iezīmē laika plūdumu. Jau kopš bērnības Jēkaba un Mārtiņa spēlēs un rotaļās nevarēja iztikt bez zirga un kučiera lomu izspēlēšanas, tikai šeit Jēkabs bija zirgs, bet Mārtiņš - kučieris vai jātnieks ar pātagu rokās. Tas izskaidrojams ar brāļu atšķirīgo

¹⁵ Turpat, 12.lpp.

¹⁶ Kārklīš V. Dieva zeme. - Ņujorka: „Grāmatu Draugs”, 1953, 29.lpp.

¹⁷ Turpat, 30.lpp.

¹⁸ Turpat, 381.lpp.

dabu, kas kļuva acīmredzama, brāļiem pieaugot, jo Jēkabs bija kluss, strādīgs, toties Mārtiņš – mātes luteklis, tēva naudas šķiedējs. Arī tālākā brāļu dzīve ir tikpat atšķirīga kā lomas bērībā: Jēkabs kopj zirgus, bet Mārtiņš dodas uz Rīgu mācīties.

Ar aplūkotā koncepta starpniecību tiek attēlotas pārmaiņas Midegu sētā un cilvēkos. Kristas Taunas ierašanās Midegās arī ir saistīta ar zirgiem, jo viņa atpazīst Jēkabu Midegu pēc zirga, kuru viņai apraksta Volrāta kungs. Pa ceļam uz mājām Jēkabam šis brauciens šķiet viens no smagākajiem viņa mūžā, pat smagāks vēl par braucienu ar zirgiem, kad tie bija sākuši trakot, jo pie ratiem bija piesietas bundžas un podi. Krista Tauna, pavadot Midegās neilgu laiku, „sajuta noslēpumaino derību, kas lauku ļaudis saista ar zemi, uz kuras tie dzīvo.”¹⁹ Šo pieredzi sajūtu Krista gūst, pateicoties tam, ka „dārzā, tuvu, bet miglā nogrimis, staigāja zirgs, skaidri varēja dzirdēt, kā tas vienmērīgi plūca zāli, vienādi elpodams un reizēm iesprauslādamies, lēni paspēra soli, apstājās un tad atkal pagāja tālāk, un viņa kustības bija lepnas un mierīgas, kā kad viņš būtu saimnieks savā dārzā, un pēkšņi Krista zināja, ka tas tiešām bija viņa dārzs, kaut arī viņš šais mājās bija tikai zirgs.”²⁰

Lai arī vecais Midega bija miris, Jēkaba un Kristas dzīvē sākās jauns, cerīgāks, posms, jo kaimiņš Tāmnieks aizdeva zirgu, bet bagātais Lācars bija gatavs dot aizdevumu Jēkabam, ziemā kazaku izdedzinātā jumta remontam un jaunās mājas pabeigšanai. Bērns arī bija izvesēlojies, un Jēkabs varēja viņu uzcelt Tāmnieka aizdotās ķēves mugurā un, pašam blakus ejot, pavizināt bērnu pa pagalmu. Jānītis skaļi smējās, sita plaukstas un bungoja ar papēžiem pa ķēves sāniem. Tāpat bija arī viņa bērībā, tāpēc var cerēt, ka Midegas atkal būs vienas no bagātākajām mājām ar lielāko zirgu aploku visā apkārtnē.

Pārmaiņas politiskajā, ekonomiskajā dzīvē gandrīz neskar Midegu sētu. Šīs mājas iemītnieku pamatvērtības un dzīvesziņa sakņojas pagātnē, senču tradīcijās. Ar zirga koncepta starpniecību pagātne tiek atklāta kā absolūta vērtība, kas uzskatāmi demonstrē trimdinieka apziņai raksturīgo laika izjūtu.

Bibliogrāfija

1. Kārklīšs V. Dieva zeme. - Ņujorka: „Grāmatu Draugs”, 1953.
2. www.vilki.lv/
3. Žīgure A. „Straumēnu” gaismā. // *Virza E. Straumēni. – Rīga: apgāds „Jumava”, 2002.*
4. Lūse D. Latviešu trimdas proza. - Rīga: apgāds „Jumava”, 2000.
5. Ušča A. Izcils tulkotājs un pazīstams rakstnieks. // „*Bauskas Dzīve*”, 1994.gada 17.novembris.

¹⁹ Turpat , 142.lpp.

²⁰ Turpat , 142.lpp.

